

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจเชิงพุทธของกลุ่มเกษตรกร
ชาวบ้านหนองบัวเปาะตำบลสร้างแซง อำเภอยางสีสุราช
จังหวัดมหาสารคาม

ผู้วิจัย : พระอธิการปัญญา ปญญาปทีโป (การะโก)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาประมวล ฐานทตฺโต, ดร. ป.ธ. ๖, พธ.บ.(ภาษาไทย),

M.A. (Ling), M.A., Ph.D.(Pali& Bud).

: ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ ป.ธ.๗, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Bud.), พธ.ด.

(พระพุทธศาสนา)

: ดร.ประยูร แสงใส, ดร. ป.ธ. ๔, พ.ม., พธ.บ., P.G. Dip. In

Journalism., M.A. (Ed), Ph.D. (Ed).

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๘ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจเชิงพุทธของกลุ่มเกษตรกรชาวบ้านหนองบัวเปาะตำบลสร้างแซง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักเศรษฐกิจเชิงพุทธในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อศึกษาหลักการและกิจกรรมการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจเชิงพุทธของกลุ่มเกษตรกรชาวบ้านหนองบัวเปาะ ตำบลสร้างแซง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และ เพื่อศึกษาผลของการพึ่งตนเองตามหลักเศรษฐกิจเชิงพุทธของกลุ่มเกษตรกรชาวบ้านหนองบัวเปาะ ตำบลสร้างแซง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาพบว่า เศรษฐกิจเชิงพุทธ แม้จะมีโครงสร้างที่สามารถอธิบายได้ในรูปแบบของการผลิต การบริโภค และการจำหน่ายเหมือนกับเศรษฐกิจทั่วไปก็ตาม แต่ก็มีเนื้อหาจุดมุ่งหมายและวิธีการที่แตกต่างกัน หลักธรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจ เช่น ทิฐุธรรมมีกัตถะ ๔ มัตตัญญูตา สันโดษ ความรู้จักประมาณ การผลิตและการตลาดจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่มุ่งผลกำไรเป็นที่ตั้ง เพราะจะทำให้เสียสมดุลของกระบวนการเศรษฐกิจที่ยั่งยืน การบริโภคก็ให้บริโภคด้วยเห็นว่าเป็นคุณค่าของชีวิต ไม่บริโภคเพราะตอบสนองตัณหาไม่มุ่งตอบสนองความต้องการที่เป็นความโลภ

กลุ่มเกษตรบ้านหนองบัวแปะมี ๕ กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มบ้านนาญชานา กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มทำปุ๋ยชีวภาพ กลุ่มทำเครื่องจักสาน และกลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทุกกลุ่มล้วนมีหลักการและวิธีการในการทำงาน จึงกล่าวได้ว่าเป็นระบบเกษตรแผนใหม่ที่ตอบปัญหาความต้องการของชาวบ้านได้ มีความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่คือการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในฐานะเป็นผู้ผลิต จำหน่าย และบริโภค ลักษณะงานของกลุ่มเกษตรกรมีความสัมพันธ์เกื้อกูลกัน จึงทำให้ไม่สิ้นเปลืองต้นทุนในการผลิต กลุ่มเกษตรกรได้นำหลักสมาธิมาชี้นำประยุกต์ใช้ในการทำงานของตน จึงทำให้มีความสุขกับการเป็นอยู่แบบพอมีพอกิน ไม่ต้องดิ้นรน ขวนขวายจนเกินตัว ปัญหาหรืออุปสรรคในการพึ่งตนเองคือชาวบ้านส่วนหนึ่งยังไม่เห็นความสำคัญของเกษตรกรรมแบบพึ่งพาตนเองนี้

เมื่อชาวบ้านสามารถปลูกผักกินเองได้ ผลิตปุ๋ยเองได้ ทำเครื่องจักสานใช้เองได้ และทอผ้าไหมใช้เองได้ รวมทั้งทำขายได้ด้วย จึงมีระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน เงินทองก็ไม่ไหลออกไปภายนอก ทำให้ป้องกันระบบทุนนิยมได้ดีในระดับหนึ่ง ในส่วนของการศึกษา เมื่อครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ก็สามารถที่จะส่งให้ลูกหลานได้เรียนหนังสือในระดับสูง ๆ มีหน้าที่การงานดี รูปแบบของการศึกษาและผลของการศึกษาอีกอย่างหนึ่งคือการได้รับความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจแนวใหม่จากวิทยากรที่มีความรู้ ทำให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้กับอาชีพของกลุ่มเกษตรกรนั้น ๆ ช่วยอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมการทำมาหากินของชาวบ้าน การรวมกลุ่มกันทำให้เกิดสังคมแห่งความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สอดคล้องกับการดำรงชีวิตตามหลักพระพุทธศาสนาเมื่อชาวบ้านมีความเป็นอยู่ดีขึ้นก็สามารถที่จะป้องกันมิจนชีพได้ ลดอบายมุขลงได้ ไม่เกิดปัญหาครอบครัวตามมา ไม่เป็นปัญหากับสังคม อยู่ร่วมกันแบบสันติ ทำให้เป็นผลดีต่อการปกครองด้วย

Thesis Title : A Study of The Self-sufficiency According Economy Based on Buddhist Teachings of Nongbuapae Villagers, Srang Saeng Sub-District, Yangseesurach District, Mahasarakham Province

Researcher : PhraAdhikan Panna Pannadipo (Garako)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committees

: PhramahaPramuan Thanadatto, Pali VI, B.A. (Thai), P.G. Dip. in I.P.R. (Phi.&Religion), M.A.(Ling.), M.A.(Pali&Bud.), Ph.D.(Pali&Bud.)

: Assist. Prof. Dr. Sowit Bamrungphak, Pali VII, B.A. (Phil.), M.A. (Bud.), Ph.D. (Bud.)

: Dr. Prayoon Saengsai (Pali IV, B.A., M.A. (Ed.), P.G. Dip. (Journalism), Ph.D.)

Date of Graduation : 8 / February / 2013

ABSTRACT

The main objectives of this thesis are: to study the principle of economy in Buddhist perspective as depicted in the Theravada Buddhist literature, to study the principle of self-sufficiency activities based on Buddhist teachings of Nongbuapae Village, Sang-Saeng Sub-district, Yang Sisurat District, Mahasarakham Province, and to study the result of self-sufficiency's implement activities based on Buddhist teachings of the farmers in Nongbuapae Village, Sang-Saeng Sub-district, Yang Sisurat District, Mahasarakham Province.

The result of the study found that the principle of Buddhist economic even though did not cover the areas of modern economics: manufacturing, consumption, and distribution. But it was characterized basing on temporal welfare (*ditthadhammikattha*), moderation (*mattabbuta*), contentment (*santosa*); therefore, the total aim of Buddhist economic was to fully utilize natural resources for the benefit of all- just to maintain the living not for enjoyment and indulgence.

There were five groups of farmers in Nongbuapae Village: paddy farming, organic vegetable, organic fertilizer, weaving products, and planting mulberry and silk. All of them worked in team groups with rational understanding toward their members. Thus, they shared what they have with each other. Such kinds of practices helped them to reduce the cost of production and enhance the sound community.

Moreover, the farmers in Nongbuapae Village also implemented the principle of right live hood (*Samma-ajiva*), virtues which make protections (*Nathakaranadhamma*), virtues making for group integration and leadership (*Savghavattthu*), moderation, and contentment as their principles of living. Consequently, they lived happily with the good of themselves. However, there were some village members who did not concern much about the activities of self-sufficiency in earning living. For instance, they still preferred chemical fertilizer for agriculture without considering about the harmful effects to environment. Nevertheless, silk products were the most attractive products that drew attention of the visitors.

Last but not least, with such practices, the farmers in Nongbuapae Village could save their income and in the same time increase their income. And, with stable condition of the families, there were not many social problems in the village. Furthermore, such actions reduced crimes, unwholesome atmosphere of the society, quarrel among the family, and social crisis. Collectively, this example was a model of living that strengthened the society in sound and peaceful.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายท่าน ดังนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ พระมหาประมวล ฐานตฺโต, ดร. ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ประยูร แสงใส และ ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงศักดิ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ชี้แนะแนวทางการทำวิทยานิพนธ์ และตรวจสอบงาน โดยไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย แม้งานสอนจะมีมาก แต่ก็เสียสละเวลาตรวจสอบให้ จนเป็นปัจจัยสำคัญให้งานสำเร็จได้รวดเร็ว

ขอขอบคุณพระมหาพิสิฐ วิสิฏฐปัญโญ,ป.ธ.๙, พธ.ม. เจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น อาจารย์สนั่น ประเสริฐ อาจารย์ประจำห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งเจ้าหน้าที่หอสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่ได้อำนวยความสะดวกในการติดต่อกันและให้ยืมเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ตลอดจนเจ้าของผลงานวิชาการทุกเล่มที่ได้นำมาอ้างอิง เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

ขอมอบงานวิจัยให้เป็นวิทยาทาน ตอบแทนอุปการคุณของโยมบิดาและโยมมารดา ผู้ให้กำเนิดอภิญญาพร่างกายจนมีโอกาสดำเนินชีวิตในพระพุทธศาสนาและศึกษาพระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และขออุทิศงานวิจัยนี้แด่พระอุปัชฌาย์ อาจารย์ ผู้ให้กำเนิดทางพระพุทธศาสนา ของงานวิจัยนี้จึงสำเร็จประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาโดยทั่วกันเทอญ

พระอธิการปัญญา ปัญญาปทีโป (การะโก)

๒๕ กันยายน ๒๕๕๕